

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 44, godina XXII
novembar, 2017. [str. 161-
162]

© Monos 2017

Edin Šaković (priređivač), *Džemat Rašljeva nekada i sada*

Bosanski kulturni centar, Gračanica, 2017.

Iako ova publikacija predstavlja samo „pratnju“ jednog doista velikog hair posla – izgradnje nove džamije u Rašljevi kod Gračanice – ona je po svom konceptu i sadržaju mnogo više od jednog običnog prigodničarskog teksta, pogotovo ne za jednokratnu upotrebu. Njen autor, koji se iz skromnosti potpisuje kao priređivač, nastojao je, ulažući vidljiv napor da sastavi (sklopi) knjižicu koja će ispuniti svoju osnovnu zadaću – da pruži čitaocu detaljnu informaciju o izgradnji jedne veće i adaptaciji male seoske džamije u relativno malom džematu kakav je džemat Rašljeva kod Gračanice, – da istovremeno (nikako usput) dublje zaviri u prošlost i duhovnu tradiciju toga sela i njegovog bližeg okruženja. Inspirisan i sam željom, htijenjem i entuzijazmom džematlija Rašljeve, ali i širokog kruga donatora izvan tog sela da čestito započeti posao izgradnje nove džamije, obnove i rekonstrukcije stare, te izgradnje još jednog objekta, koji će biti ne samo u funkciji džamije, već zadovoljiti i šire društvene i kulturne potrebe sela, autor je uspio da značajki, riječju i slikom, poveže i dovede u sklad i jednu i drugu dimenziju ove knjige: aktuelno-informativnu i povijesno-tradicijsku.

Samo po sebi, u takvom konceptu publikacije, sretno se povezuju (u širem smislu i međusobno dopunjuju) detaljni podaci o prikupljanju sredstava i dinamici gradnje ovih objekata sa osnovnim informacijama o duhovnoj i povijesnoj tradiciji ovog sela, pa i šireg njegovog okruženja. Ti podaci samo na prvi pogled nemaju veze jedni s drugim. Međutim, ako čitalac samo malo pažljivije zagleda stranice ove nevelike knjižice, „samo će mu se kazati“ koliko je naš običan čovjek, vjernik, motivisan da zajedničkim naporima, sa svojim komšijama, u svom džematu (safu) sebi i svojim potomcima stvori bolje uslove za ovozemaljski život, ali i za vjerske i duhovne

potrebe, počesto i nesvjestan da sve to skupa ima neku dublju simboliku i značenje, povezano sa korijenima naših predaka, ali Haberima iz zaboravljene prošlosti ovoga kraja.

Iako se nije upuštao u dublja istraživanja (jer nije ni imao takvu zadaću), autor je podastirajući osnovne podatke, zasnovane na relevantnoj literaturi i izvorima, uspio ispitati osnovne historijske konture ovoga sela, naravno, sa akcentom na tu vjersko-tradicijsku dimenziju. Listajući i čitajući ovo štivo, kako uostalom, i druge, njemu slične tekstove iz takozvane lokalne ili mikrohistorije, počesto podcijenjene od strane takozvane „velike historije i „visoke nauke“, samo kada se dublje zamislimo, neminovno dolazimo do dva zaključka: prvi se odnosi neistraženost, u historijskom smislu, mnogih naših mahala, naselja, crkvišta i džamišta, a drugi na našu, počesto nesvjesnu sklonost ka zaboravu usljed manjka interesa za ono što je bilo juče. Ne treba trošiti riječi objašnjavajući koje su posljedice toga zaborava, niti tražiti odgovore na pitanje jesu li Bošnjaci skloniji tome zaboravu u odnosu na neke druge narode. Protiv toga zaborava i samozaborava trebamo se boriti podstičući ozbiljna istraživanja, štampajući ovakve i slične knjige i upućujući mlade da ih čitaju, da ponovimo, da ih čitaju... Zato je važna ova knjižica – i ne samo za Rašljevu...

Podsjetimo se, do sada je, hvala Bogu, širom BiH izgrađeno ili obnovljeno, voljom vjernika, na stotine ovakvih džamija i sličnih objekata, ali malo ih je „propraćeno“ ovako koncipiranim publikacijama. To nije dobro ako imamo u vidu našu počesto nevjese-snu sklonost ka zaboravu i manjku interesa za ono što je bilo juče.. Zato je važna ova knjižica – koja ostaje svjedočanstvo o nama danas, za one sutra. Zamislimo samo da je neko slično štivo „propratilo“ gradnju prve džamije u Rašljevi prije osamdesetak godina i da je dospjelo do nas. Danas bi više znali i o Rašljevi i o Rašljevcanima, ali i o današnjim graditeljima, čije djelo treba poslužiti kao in-

spiracija za neke druge graditelje i stvaraoce sutra.

Pravilan pristup realizaciji ideje o gradnji džamije u Rašljevi, pa i detalji o samom toku gradnje, koje možemo iščitati na stranicama ove knjige (a sličnih primjera ima širom BiH) potvrđuju ili ukazuju na to da bi se na sličan način (generalno, na principima vakufa i uvakufljenja) mogli realizirati mnogi slični projekti iz sfere duhovnosti, kulture, tradicije humanitarnog rada i sl. (jednom riječju, narodni „dobronosni“ projekti) ukoliko bi se tome pristupilo smišljeno, organizovano i planski, na način kako je to obavio Građevinski odbor za gradnju džamije u Rašljevi. Baš tako.

I u ovoj prilici pokazalo se da je u svemu tome bitno uspostaviti sistem i izgraditi povjerenje potencijalnih vakifa. Potreba je u našem narodu mnogo, ali nije malo ni onih koji su spremni uložiti svoja sredstva u takve dobrotvorne svrhe. Njihova spremnost postoji i ona je evidentna... Treba ih samo motivirati i uvjeriti da će njihova sredstva biti uložena za „narodno dobro“. Bitno je spojiti elemente duhovnosti, humanosti i patriotizma. Bogatu tradiciju vakufa u BiH treba afirmisati i na toj tradiciji praviti nove iskorake, a to znači tražiti sistemski rješenja na tim principima. Jer je i prošlost pokazala – država uvijek ima prečeg posla od navedenih „dobronosnih“ projekata. Naša pogotovo.

Kako se to radi na mikro-planu, pokazala je Rašljeva. O tome svjedoče i izgrađeni objekti na tim principima, o tome svjedoči i ova knjiga – koja je zato više od jedne spomenice na gradnju džamije. Kako god, ona ostaje temeljna povjesnica ovog našeg malog sela, kao što ostaju i ovi objekti koji neće biti samo lijep ukras za ponos svojih džematlija, već zajednička kuća svih, ovih sadašnjih i onih koji dolaze...

Prof. dr. Omer Hamzić